

Előszó

A nemzeti alkotmányok a XXI. században is meghatározó szerepet kapnak, függetlenül attól, hogy az adott ország nemzetközi, regionális szervezethez tartozik-e vagy sem. Így van ez az Európai Unió tagállamai esetében is. A nemzeti alkotmányokat egyszerre tekinthetjük politikai, jogi és akár irodalmi alkotásnak is. Az alkotmány egyszerre tud memoár és projekt lenni, értékeket megjelenítő mágikus tükörként megjeleníteni, értékeket kifejezésre juttatni, az egyének számára eligazodási pontot jelenteni. A nemzeti alkotmány legfontosabb címzettje az emberi méltósággal bíró polgár. Az egyén, a polgár (citoyen) lehet apa, anya, gyermek, munkavállaló, tanuló és még számos viszonylatban értékelhető alanya a társadalomnak. Az egyén az, aki a francia forradalom óta a szabadság, egyenlőség, testvériség eszmerendszerének alanya, hordozója. Az alkotmányos értékek teszik lehetővé, hogy az egyén felelős polgárrá váljék, azaz ekként gondolkodjék, és felelős döntéseket tudjon hozni. Az egyén azonban közösségben éli életét, ezért a nemzeti alkotmány nemcsak az egyénekhez, hanem a közösségekhez is szól. A közösség legnagyobb egysége a nemzet, legkisebb alkotóeleme pedig a család. A nemzeti alkotmányok szerepe a kohézió megteremtése a társadalom tagjai között. Ehhez a nemzeti alkotmányoknak a jogi legitimáción túlmenően társadalmi legitimációval is rendelkezniük kell.

A nemzeti alkotmány az ország legmagasabb szintű jogforrása is, a jogszabályi hierarchia csúcsán helyezkedik el. De az alkotmányra lehet akként is tekinteni, mint a szívre, amely az egész test központi, nélkülözhetetlen eleme, amelynek dobogása át kell, hogy járja az egész jogrendszert, amelynek szellemisége mint életnedv kering minden porcikájában. Közigazgatás, közpénzügyek, büntetőjog, tulajdonjog, családjog, eljárási jogok mind az alkotmányokból nyerik eredetüket, ugyanakkor az egyes jogágak kölcsönhatásban is állnak az alkotmánnyal. Az

alkotmányjog és más jogágak közötti viszonyra tehát nemcsak mint hierarchikus kapcsolatra, hanem mint a jogrendszer és a tudomány egymásra ható elemeiként is tekinthetünk.

Jelen kötet arra vállalkozik, hogy az Európai Unió tagállamainak nemzeti alkotmányait bemutassa. Az egyes alkotmányok tartalmi elemeit meghatározzák az alkotmányozás körülményei, az adott ország alkotmányos kultúrája. A szerkesztők célja, hogy érzékeltessék a nemzeti alkotmányok sokszínűségét, ezek változatosságát és eltéréseit korok, földrajzi egységek, nemzeti sajátosságok és sok más egyéb szempont alapján. Láthatjuk a különbséget az unitárius állami berendezkedés és a föderatív államszerkezet között; valamilyen államvallást elismerő és a laicitás elvére épülő alkotmányok között; érzékelhetünk eltérést individualista és közösségi gondolkodás között. Mindazonáltal fontos tudni, hogy ezt a sokszínű európai kontinenst össze kell, hogy kössék közös európai értékeink, közös európai alkotmányos örökségünk. A jelen kötet célja tehát annak szemléltetése, hogy Európa országai a történelemnek is köszönhetően sokszínűek, ugyanakkor a közös alapok az egység felé mutatnak.

Az Igazságügyi Minisztérium számára megtiszteltetés, hogy jelen kötet megjelenését támogathatta.

Trócsányi László
igazságügyi miniszter
egyetemi tanár

Ausztria

Az alkotmányt 1920. október 1-jén hirdették ki.

Az 1920-as alkotmányt 1929-ben módosították. 1934. július 1-jén hatályon kívül helyezték, majd 1945. május 1-jén újra hatályba léptették. Azóta több alkalommal kiegészítették.

A fordítás angol nyelvről történt, melynek forrása az osztrák Parlament honlapjáról volt elérhető

(https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Erv/ERV_1930_1/ERV_193)

Az Osztrák Köztársaság szövetségi alkotmánytörvénye

I. fejezet

A) Általános rendelkezések

1. cikk. Ausztria demokratikus köztársaság. Joga a néptől ered.

2. cikk. (1) Ausztria szövetségi állam.

(2) A szövetségi államot önálló tartományok alkotják: Burgenland, Karintia, Alsó-Ausztria, Felső-Ausztria, Salzburg, Stájerország, Tirol, Vorarlberg és Bécs.

(3) A tartományok alkotmányai szabályozzák a területükön bekövetkező változásokat, valamint a tartományok részvételi jogának korlátozását, amelyeket a jelen és a 3. cikk szabályoz.

3. cikk. (1) A szövetségi terület magában foglalja a szövetségi tartományok területét.

(2) A szövetségi terület határait megváltoztató nemzetközi szerződések megkötéséhez a tartományok beleegyezése szükséges.

(3) A tartományi határok jóváhagyására a Szövetség és azon tartomány egyező alkotmánytörvénye alapján kerülhet sor, amelynek területe változást szenved. A szövetségi terület határainak elfogadásához csak a tartományok alkotmánytörvénye szükséges.

(4) A 2. és 3. cikk szerinti területváltozásokkal kapcsolatos Nemzeti Tanács által hozott határozatokhoz – amely nem terjed ki a határok jóváhagyására – legalább a tagok több, mint felének szavazata és a leadott szavazatok legalább kétharmadának támogatása szükséges.

4. cikk. (1) A szövetségi terület valuta-, gazdasági és vámegységet alkot.

(2) A Szövetségen belül tilos belső vámhatárvonalakat, illetve egyéb forgalomkorlátozásokat létrehozni.

5. cikk. (1) A szövetségi főváros, valamint a Szövetség legfelsőbb

szerveinek székhelye Bécs.

(2) Különleges körülmények fennforgásának idejére a szövetségi kormány kérésére, a szövetségi elnök áthelyezheti a Szövetség legfelsőbb szerveinek székhelyét a Szövetség területén fekvő más helységbe.

6. cikk. (1) Az Osztrák Köztársaságban egységes állampolgárság van.

(2) Minden állampolgár annak a tartománynak a polgára, ahol állandó lakóhelye van; a tartományi törvények azonban úgy is rendelkezhetnek, hogy az az állampolgár, akinek nincs állandó lakóhelye abban a tartományban, még tartományi állampolgárságot szerezhet.

(3) Egy állampolgárnak ott van az állandó lakóhelye, ahol bizonyítható vagy a körülmények alapján kivehető szándéka szerint letelepedett, annak érdekében, hogy létérdekének központját itt teremtsen meg. Amennyiben ez a tárgyi előfeltétel az állampolgár szakmai, gazdasági és társadalmi kapcsolatainak együttes vizsgálata alapján több lakóhelyre illik, akkor állandó lakóhelyként azt kell megjelölni, amelyikhez a legszorosabb kapcsolat fűzi.

7. cikk. (1) Valamennyi szövetségi állampolgár a törvény előtt egyenlő. Kizártak a születéssel, a nemmel, a társadalmi helyzettel és a vallási meggyőződéssel kapcsolatos előjogok.

(2) A szövetség, a tartományok és a községek kiállnak a férfiak és nők tényleges egyenlősége mellett. A férfiak és nők tényleges egyenlőségének támogatására irányuló intézkedések megengedettek, különösen, amelyek a ténylegesen fennálló egyenlőtlenségek megszüntetésére irányulnak.

(3) A hivatali tisztségek megjelölését olyan formában kell használni, hogy az a hivatalnok vagy hivatalnoknő nemét kifejezésre juttassa. Ugyanez vonatkozik a címekre, akadémiai fokozatokra és az egyéb hivatással kapcsolatos megjelölésekre.

(4) A közalkalmazottak – beleértve ebbe a szövetségi hadsereghez tartozókat is – politikai jogainak csorbítatlan élvezete biztosított.

8. cikk. (1) A szövetségi jogszabályok által a nyelvi kisebbségeknek biztosított jogok sérelme nélkül, a Köztársaság hivatalos nyelve a német.

(2) A Köztársaság (a Szövetség, a tartományok és a községek) támogatja az őshonos etnikai csoportok nyelvi és kulturális sokszínűségét. Nyelvük és kultúrájuk fenntartását és megőrzését tisztelet illeti, azt védelmezni és támogatni kell.

(3) Az osztrák jelnyelv független nyelvnek számít. Részletes szabályairól törvény rendelkezik.

8/A. cikk. (1) Az Osztrák Köztársaság színei a piros-fehér-piros. A zászló három egyenlő szélességű vízszintes csíkból áll, amelyek közül a középső fehér, a felső és az alsó pedig piros.

(2) Az Osztrák Köztársaság címere (a szövetségi címer) egy szabadon lebegő, egyfejű, feketével, arannyal felfegyverzett vörös nyelvű sasból áll, amelynek mellét egy ezüstpólyával áthúzott vörös pajzs borítja. A sas fején arany koronát visel, három jól látható párkánnyal. Két karmát egy ívesre feszített vaslánc köti össze. Jobb karmában egy élével befelé fordított aranyarlót, bal karmában egy aranykalapácsot tart.

(3) A címer színeinek védelmére, valamint a Köztársaság pecsétjére vonatkozó részletesebb rendelkezéseket szövetségi törvény határozza meg.

9. cikk. (1) A nemzetközi jog általánosan elismert szabályai a szövetségi jog érvényes részét képezik.

(2) Törvény, vagy az 50. cikk (1) bekezdése értelmében jóváhagyandó államszerződés útján a Szövetség egyes felségjogai átruházhatók államközi intézményekre, valamint azok szerveire, és a nemzetközi jog keretében szabályozást nyerhet idegen államok szerveinek Ausztriában történő, valamint osztrák szervek külföldön folytatott tevékenysége.

9/A. cikk. (1) Ausztria az átfogó honvédelem híve. Feladata, hogy örökjön a kifelé irányuló függetlenség, valamint a szövetségi terület sérthetlensége és egysége felett, különös tekintettel az örökös semlegesség fenntartására és védelmére. Eközben óvnia és védelmeznie kell az alkotmányos intézményeket, azok cselekvőképességét, valamint a lakosság demokratikus szabadságjogait az erőszakos, külső támadásokkal szemben.

(2) Az átfogó honvédelemhez a katonai, a szellemi, a polgári, valamint a gazdasági honvédelem tartozik.

(3) Valamennyi férfi osztrák állampolgár hadköteles. Az osztrák női állampolgárok szabad akaratukból katonai szolgálatot teljesíthetnek a szövetségi hadseregben, és joguk van ezen szolgálat befejezésére.

(4) Aki lelkiismereti okokból megtagadja a kötelező katonai szolgálatot, és ez alól felmentést nyer, köteles pótszolgálatot teljesíteni (polgári szolgálat).

10. cikk. (1) A törvényhozás és a végrehajtás a Szövetség feladata a következő ügyekben:

1. a szövetségi alkotmány, különösen a Nemzeti Tanácsba történő választások, a szövetségi alkotmány alapján tartott népszavazások; az alkotmánybíráskodás; a közigazgatási bíráskodás, kivéve a tartományi közigazgatási bíróságok szervezeti felépítésének kérdései;

- 1/A. az Európai Parlamenti választások; európai polgárok akciócsoportjai;
2. külügyek, beleértve ebbe a politikai és gazdasági képviselőket külföldön, különösen az államszerződések megkötése a 16. cikk (1) bekezdésében meghatározott tartományi hatáskör ellenére; a határok megállapítása; javak és élőlények importjai; vámügyek;
3. a Szövetség területére való belépés és a kilépés szabályozása, valamint felügyelete; ki- és bevándorlási ügyek; útlevelelügyek; deportálás; eltávolítás; kiutasítás és kiadatás, valamint tranzitforgalom;
4. a szövetségi pénzügyek – különösen a közadók, amelyeket részben vagy egészben a Szövetség javára hajtanak be –; monopóliumok;
5. pénz-, hitel- és értéktőzsdeügyek, bankügyek; súly-, és hosszmértékek; szabványok és fémjelek;
6. polgári jogi ügyek, beleértve a gazdasági társulás jogát, kivéve azokat a szabályokat, amelyek a külföldiek ingatlanszerzését és a beépített vagy beépítésre kijelölt ingatlanok forgalmazását vonatkozó igazgatási hatósági korlátozásoknak vetik alá, beleértve ebbe az olyan személyek örökhagyó utáni jogszerzését, akik nem tartoznak a törvényes örökösök körébe; magánalapítványi ügyek; olyan büntetőjogi ügyek (kivéve a közigazgatási büntetőjogot és a közigazgatási büntetőeljárást), amelyek a tartományok független hatáskörébe tartoznak; igazságszolgáltatás; a társadalom védelme érdekében a bűnöző vagy különösen veszélyes személyek ellen fogantatott intézkedések; közigazgatási bíráskodás; szerzői jogok; sajtóügyek, kisajátítás, amennyiben az nem érinti azokat az ügyeket, amelyek a tartományok önálló hatáskörébe esnek; közjegyzőkkel, ügyvédekkel és egyéb, ezekkel rokon hivatásokkal kapcsolatos ügyek;
7. köznyugalom, közrend és közbiztonság fenntartása, beleértve az első általános segítségnyújtást, a helyi rendőrség kivételével; az egyesülési és gyülekezési jog; a személyi állapottal kapcsolatos ügyek, beleértve az anyakönyvezést, a névváltoztatási ügyeket; külföldiek rendőrségi és lakóhely-bejelentési ügyei; fegyverrel, lőszerrel és robbanóanyagokkal, valamint a lövészetekkel kapcsolatos ügyek;
8. a kereskedelemmel és az iparral kapcsolatos ügyek; állami ügynökségek és magánügynöki tevékenység; a tisztességtelen verseny megfékezése; szabadalmi ügyek, valamint ipari minták védelme, védjegyek és egyéb árujelzések; szabadalmi ügyvivőkkel kapcsolatos ügyek; mérnökökkel és polgári szakemberekkel kapcsolatos ügyek; kereskedelmi és ipari kamarák; szakmai képviselők létrehozása, amennyiben kiterjednek a Szövetség egész

területére a mező- és erdőgazdasági területek kivételével;

9. a vasúti, légi és hajóközlekedési ügyek, amennyiben ezek nem a 11. cikk alá esnek; a gépjárművekkel kapcsolatos ügyek; azon országutakkal kapcsolatos ügyek, amelyeket az átmenő forgalomban elfoglalt jelentőségük miatt a szövetségi törvényhozás szövetségi utakká nyilvánított, a közlekedési rendőrség kivételével; folyami és hajózási rendőrség, amennyiben ezek a 11. cikk alá nem vonhatók; postai és távközlési ügyek; mindazon ügyekben a tervek környezetbarát jellegének vizsgálata, ahol jelentős környezeti kihatással kell számolni, és amelyeknél az igazgatási rendelet általi iránymutatást írják elő;

10. bányászat; erdőszet, beleértve a fausztatást; vízi jog, a vizek szabályozása és állaguk fenntartása a biztonságos folyamelterelés, illetve a hajózás és tutajszállítás érdekében; a vadvizek felhasználása; vízi utak építése és fenntartása; villanyerőművek és elektromos berendezések normalizálása, valamint szabványosítása, biztonsági intézkedések e területen; nagyfeszültségű elektromos energia továbbítására vonatkozó rendelkezések, amennyiben az erőmű két vagy több tartományra kiterjed; gőzkazánokkal és egyéb erőgépekkel kapcsolatos ügyek; földmérésügyek;

11. munkajog, amennyiben az nem tartozik a 12. cikk alá; szociális és szerződésen alapuló biztosítási ügyek; munkavállalói és munkáltatói kamarák, kivéve a mezőgazdaság és erdőszet területén működőket;

12. az egészségüggyel kapcsolatos kérdések a temetkezési ügyek, valamint a községi egészségügyi szolgálattal és a mentőszolgálattal kapcsolatos ügyek kivételével a gyógyintézetek és szanatóriumok tekintetében, a gyógyfürdőhelyek, valamint természetes gyógyforrások tekintetében azonban csak az egészségügyi felügyelet kivételével; a környezetnek a kibocsátási határértékek átlépéséből származó veszélyes megterhelésének elhárítására irányuló intézkedések; a levegő tisztán tartása a tagállamoknak a fűtési létesítményekkel kapcsolatos hatáskörének sérelme nélkül; hulladékgazdálkodás a veszélyes hulladékokat illetően, más hulladékokat illetően azonban annyiban, amennyiben egységes előírások kibocsátása; állatorvosi ügyek; élelmezésügy, beleértve az élelmiszerek ellenőrzését is; a vetőmagok és növények, állateledel, trágya és növényvédő szerek, valamint növényvédelmi berendezések üzleti forgalmának szabályozása, beleértve az engedélyezést és a vetőmagok, valamint növények esetében az elismerési eljárást is;

13. tudományos és szaktechnikai levéltári és könyvtári szolgálat; a

szövetségi művészeti és tudományos gyűjteményekhez, illetve intézményekhez tartozó ügyek, valamennyi szövetségi színházügy, az építési ügyek kivételével; műemlékvédelem; kulturális ügyek; népszámlálási ügyek, a tartományok jogainak fenntartásával az adott tartományban bárminemű statisztikai tevékenység folytatása, valamint egyéb statisztikai tevékenység, amennyiben az nem csupán egyetlen tartomány érdekeit szolgálja; alapítási és alapítványügyek, amennyiben olyan alapokról és alapítványokról van szó, amelyek céljaik révén túllépik egy adott tartomány érdekkörét, és amelyek autonóm tartományi igazgatására korábban nem került sor;

14. a szövetségi rendőrség és szövetségi csendőrség megszervezése és vezetése a községi fegyveres szervezetek kivételével; egyéb őrtestületek létesítésének és szervezésének szabályozása, beleértve azok fegyverzetét és a fegyverhasználati jogot;

15. katonai ügyek; háborús károkkal kapcsolatos ügyek, valamint a háborúban részt vevőkről és azok életben maradt hozzátartozóiról való gondoskodás; katonasírok gondozása; háború során, vagy azt követően a gazdaság egységes vezetésének biztosításához szükségesnek tűnő intézkedések meghozatala – különös tekintettel a lakosság közszükségleti cikkekkel való ellátására;

16. a szövetségi hatóságok és egyéb szövetségi hivatalok létrehozása; a szövetségi alkalmazottak szolgálati joga és személyképviselési joga;

17. népességpolitika – amennyiben annak tárgya gyermeksegélyek engedélyezése és a család érdekeit szem előtt tartó teherkiegyenlítés létrehozása.

18. (Hatályon kívül helyezve.)

(2) A parasztbirtok öröklési rendjéről szóló szövetségi törvényben, valamint az (1) bekezdés 10. pontja alapján kibocsátott szövetségi törvényekben a tartományi törvényhozás felhatalmazható pontosan meghatározandó végrehajtási rendelkezések kibocsátására. E tartományi törvényeknél a 15. cikk (6) bekezdésének rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók. A fenti esetekben kibocsátott végrehajtási törvények foganatosítása a Szövetséget illeti, ennek ellenére a végrehajtási rendelkezésekhez az érintett tartományi kormány előzetes egyetértése szükséges, amennyiben azok a tartományi törvény végrehajtási rendelkezéseit érintik.

(3) Mielőtt a Szövetség olyan államszerződéseket kötne, amelyek szükségessé tennék a 16. cikk szellemében hozott végrehajtási

intézkedéseket, vagy amelyek más módon érintenék a tartományok önálló hatáskörét, köteles a tartományoknak lehetőséget biztosítani az állásfoglalásra. Amennyiben a Szövetség állásfoglalása megegyezik a tartományéval, a Szövetség ehhez kötve van az államszerződés megkötése során. Ezen csak kényszerítő külpolitikai okok változtathatnak; ezen okokról a Szövetség haladéktalanul tanácskozik a tartománnyal.

11. cikk. (1) A törvényhozás a Szövetség feladata, a végrehajtás pedig a tartományoké a következő ügyekben:

1. állampolgárság;
2. szakmai képviseletek, amennyiben nem esnek a 10. cikk alá – kivételt képeznek azonban a mező- és erdőgazdaság, a hegyi vezetés és síoktatás, valamint a tartományok önálló hatáskörébe tartozó sportoktatás területén működő képviseletek;
3. népi lakásügyek, a lakásépítések és a lakóházak szanálásának támogatása kivételével;
4. közúti rendőrség;
5. városrészek szanálása;
6. belvízi hajózás – különös tekintettel a hajózási koncessziókra, a hajózással kapcsolatos létesítményekre és az ilyen létesítményeken fennálló kényszerítő jogokra, amennyiben azok nem vonatkoznak a Dunára, a Bodeni tóra, a Fertő tóra s egyéb határvizek határszakaszaira; folyami és hajózási rendőrség belvizeken, a Duna, a Bodeni tó, a Fertő tó, valamint egyéb határvizek határszakaszainak kivételével;
7. az olyan tervek környezetbarát jellegének vizsgálata, ahol jelentős környezeti kihatással kell számolni, amennyiben egységes előírások kibocsátására irányuló igény fennállása valószínűsíthető, ezen tervek jóváhagyása;
8. állatvédelem, amennyiben az nem Szövetségi törvényhozási hatáskör, kivéve a vadászatra és a halászatra vonatkozó előírásokat.

(2) Amennyiben felmerül az igény egységes előírások kibocsátására, szövetségi törvény által kerülnek szabályozásra a közigazgatási eljárás, a közigazgatási büntetőjog általános rendelkezései, a közigazgatási büntetőeljárás és a közigazgatási végrehajtás azokban az ügyekben is, amelyekben a törvényhozás a tartományokat illeti, különös tekintettel az adózással kapcsolatos ügyekre; a közigazgatás egyes területeit szabályozó szövetségi, illetve tartományi törvények útján csak akkor hozhatók ettől eltérő rendelkezések, ha azok a tárgy szabályozása szempontjából feltétlenül

szükségesek.

(3) Az (1) és (2) bekezdések alapján kiadott szövetségi törvények végrehajtási rendelkezéseit a Szövetség bocsátja ki, amennyiben az adott törvények másként nem rendelkeznek. Azoknak a végrehajtási rendelkezéseknek a kihirdetési módja szövetségi törvény útján kerül szabályozásra, amelyek kibocsátására a tartományok az (1) bekezdés 4. és 6. pontjában foglalt ügyek vonatkozásában szövetségi törvény útján felhatalmazottak.

(4) A (2) bekezdés alapján kiadott törvények és az ezekhez kibocsátott végrehajtási rendelkezések alkalmazása vagy a Szövetséget, vagy a tartományokat illeti, attól függően, hogy az eljárás tárgyát képező ügy a végrehajtás alapján szövetségi vagy tartományi feladat.

(5) Amennyiben egységes előírások kibocsátása szükséges, szövetségi törvény útján légszennyező anyagokra nézve egységes kibocsátási értékhatárokat lehet meghatározni. Ezeket az igazgatás egyes területeit szabályozó szövetségi és tartományi előírásokban nem lehet túllépni.

(6) Amennyiben egységes előírások kibocsátásának szükségessége valószínűsíthető, szövetségi törvény útján kerül szabályozásra a szövetségi törvényben meghatározandó tervekben való állampolgári részvételi eljárás, az állampolgári részvételt követő igazgatási eljárásban való közreműködés és az érintett tervhez szükséges engedély megadásában való állampolgári részvételi eljárás eredményeinek a figyelembevétele, valamint a 10. cikk (1) bekezdés 9. pontjában meghatározott tervek engedélyezése. Ezen előírások végrehajtására irányadó a (4) bekezdés.

(7) Az (1) bekezdés 7. pontjában meghatározott ügyekben a szövetségi kormányt és az egyes szövetségi minisztereket a tartományi kormánnyal szemben a következő jogosultságok illetik meg:

1. jogosultság szövetségi szervek útján a tartományi hatóságok aktáiba való betekintésre;

2. jogosultság a szövetség által kibocsátott törvények és rendeletek végrehajtásáról készült jelentések átadásának kérésére;

3. a törvények és rendeletek kibocsátásának előkészítése érdekében a szövetség részéről a végrehajtással kapcsolatos szükséges tájékoztatások kérésére vonatkozó jogosultság;

4. meghatározott esetekben tájékoztatás és akták átadásának kérésére vonatkozó jogosultság, amennyiben ez más jogosultságok gyakorlásához szükséges.

12. cikk. (1) A Szövetség feladata az alapelvekkel kapcsolatos törvényhozás, a tartományok feladata pedig a végrehajtási törvények kibocsátása és a végrehajtás a következő ügyekben:

1. szegényügy; népesedési politika, amennyiben nem esik a 10. cikk alá; népjóléti intézmények, anya-, csecsemő- és ifjúságvédelem; gyógyító és gondozó intézetek; fürdőhelyekkel, gyógyintézetekkel, valamint gyógyászati intézményekkel szemben egészségügyi szempontból támasztható követelmények; természetes gyógyforrások;

2. közintézmények a viták bíróságon kívüli rendezésére;

3. földreform, különös tekintettel a mezőgazdasági vállalkozásokra és az ismételt betelepítésre;

4. betegségek és kártevők elleni növényvédelem;

5. a villamosenergia-ügyek, amennyiben azok nem esnek a 10. cikk alá;

6. munkajog, beleértve a munkások és alkalmazottak védelmét is, amennyiben mező- és erdőgazdasági munkásokról és alkalmazottakról van szó.

(2) A szövetségi törvényekben megfogalmazott alaptörvények és alaprendelkezések ilyen néven történő megjelölése szükséges.

13. cikk. (1) A Szövetség és a tartományok hatásköre az adóügy területén külön szövetségi alkotmánytörvény („pénzügyi alkotmánytörvény”) útján kerül szabályozásra.

(2) A Szövetségnek, a tartományoknak és a községeknek költségvetésük vezetése során törekedniük kell az összegazdasági és a fenntartható egyensúly biztosítására. Költségvetésüket ezen célok figyelembevételével vezetik.

(3) A Szövetség, a tartományok és a községek a költségvetés vezetése során a nők és férfiak közötti egyenlő státusz megteremtésére törekednek.

14. cikk. (1) Mind az oktatási ügyek, mind pedig a nevelésügy területén a diákkollégiumokkal kapcsolatos törvényhozás és végrehajtás a Szövetség feladata, amennyiben a következő bekezdésekben eltérően nem rendelkeznek. A jelen cikk értelmében nem tekinthetők az oktatás- és nevelésügybe tartozóknak a 14/A. cikkben szabályozott ügyek.

(2) A kötelező nyilvános iskolák tanárainak szolgálati jogával és képviseleti jogával kapcsolatos ügyekben a törvényhozás a Szövetség, a végrehajtás pedig a tartományok feladata, amennyiben a (4) bekezdés a) pontja erről másként nem rendelkezik. Ezekben a szövetségi törvényekben a tartományi törvényhozás felhatalmazható arra, hogy egyes pontosan meghatározandó rendelkezésekhez végrehajtási rendelkezéseket bocsásson

ki; ennek során a 15. cikk (6) bekezdésének rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók. A szövetségi törvény eltérő rendelkezése híján ezekhez a szövetségi törvényekhez a végrehajtási rendeleteket a Szövetség bocsátja ki.

(3) Az alapelvekkel kapcsolatos törvényhozás a Szövetség feladata; a tartományok feladata pedig a végrehajtási törvények kibocsátása és érvényesítése a következő ügyekben:

a) azoknak a testületeknek az összetétele és tagozódása, amelyek megalakítása a tartományokban és a politikai körzetekben a Szövetség oktatásügyi hatóságainak keretében kötelező, beleértve a fenti testületek tagjainak kinevezését és díjazását is;

b) a kötelező nyilvános iskolák külső megszervezése (felépítése, szervezeti formái, alapítása, fenntartása, megszüntetése, helyi egységei, az osztálylétszám és a tanítási idő);

c) azon nyilvános diákkollégiumok külső szervezete, amelyek kizárólag vagy túlnyomórészt a kötelező iskolák tanulói számára rendelt;

d) a tartományok, községek vagy a községszövetségek által alkalmazandó óvónőkkel és kizárólag vagy túlnyomórészt a kötelező iskolák tanulói számára rendelt napközi otthoni, valamint diákotthoni nevelőkkel szemben támasztott szakmai alkalmazási követelmények.

(4) A tartományok feladata a törvényhozás és végrehajtás a következő ügyekben:

a) a kötelező nyilvános iskolai tanárokkal kapcsolatban a szolgálati felettest megillető hatáskörök gyakorlása a (2) bekezdés értelmében kiadott törvények alapján; ennek során a tartományi törvények meghatározzák, hogy a Szövetség oktatásügyi hatóságai a tartományokban és a politikai körzetekben közreműködnek a kinevezésekben, a szolgálati helyek egyéb betöltésében és kitüntetésekben, valamint a minősítési és fegyelmi eljárásban. A kinevezések, szolgálati helyek egyéb betöltése és a kitüntetések során való közreműködésnek minden esetre tartalmaznia kell az elsőfokú szövetségi oktatásügyi hatóság javaslattételi jogát;

b) óvodai és napközi otthoni ügyek.

(5) A (2)–(4) bekezdésekből foglalt rendelkezésektől eltérően a törvényhozás és végrehajtás a Szövetség feladata a következő ügyekben:

a) nyilvános gyakorlóiskolák, gyakorló óvodák, gyakorló napközi otthonok, gyakorló diákotthonok, amelyek a tantervben előírányzott gyakorlatok megtartása céljából szervesen kapcsolódnak egy nyilvános iskolához;

b) nyilvános diákotthonok, amelyek kizárólag vagy túlnyomórészt az a) pontban megnevezett gyakorlóiskolák tanulói számára rendelték;

c) az a) és b) pontokban megnevezett nyilvános létesítmények tanárainak, nevelőinek és óvónőinek szolgálati és képviseleti joga.

(5a) Az oktatás alapvető értékei a demokrácia, az emberiség, a szolidaritás, a béke és az igazság, valamint a nyitott szelleműség és a tolerancia más emberekkel szemben, amelyek az egész emberiség védelmén alapulnak, származástól, szociális helyzetétől és anyagi háttértől függetlenül, amely értékeket a legmagasabb oktatási fokon kell átadni, állandó védelmüket és megfelelő fejlődésüket biztosítva. A diákok, szülők és tanárok, gyermekek és fiatalok közötti együttműködés a megfelelő értelmi, mentális és testi fejlődés érdekében elősegíti az egészséges, önálló, boldog, motivált, felelősségteljes, tehetséges és kreatív tulajdonságok kialakulását, amelyek szükségesek az önmagukról és más embertársaikról, a környezetről és a jövő generációról való gondoskodás érdekében, amelyek átadása társadalmi, vallási és erkölcsi értékek szellemében történik. Minden fiatal dönthet a saját fejlődését és oktatását illető kérdésekben, amelyet igazságos elbírálás és társadalmi megértés biztosít számára, amely nyitott mások politikai, vallásos és ideológiai meggyőződéseivel szemben, valamint lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy képesek legyenek Ausztria, Európa és a világ kulturális és gazdasági életében való részvételre, továbbá az emberiség közös feladataiban való szerepvállalásra, a szabadság és a béke szeretetében.

(6) Nyilvános iskolák azok az iskolák, amelyeket a törvényes iskolafenntartó alapít és tart fenn. A törvényes iskolafenntartó a Szövetség, amennyiben a nyilvános iskolák alapításával, fenntartásával és megszüntetésével kapcsolatos ügyekben a törvényhozás és végrehajtás a Szövetség feladata. A törvényes iskolafenntartó a tartomány vagy a tartományi törvényi előírások szerint a község, illetve valamely községközség, amennyiben a nyilvános iskola alapításával, fenntartásával és megszüntetésével kapcsolatos ügyekben a törvényhozás, a végrehajtási jogalkotás és a végrehajtás a tartomány feladata. A nyilvános iskolák a törvényi előfeltételek keretei között, a születés, a nemek, a faj, a rang, a társadalmi helyzet, a nyelv és a vallás alapján tett megkülönböztetésektől mentesen, mindenki számára hozzáférhetőek. Ugyanez értelemszerűen érvényesül az óvodák, a napközi otthonok és a diákotthonok vonatkozásában is.

(6a) A jogalkotó gondoskodik az oktatási rendszer sokszínűségéről, amely

az oktatási terv alapján legalább a közoktatásban és szakiskolákban, az általános és középfokú oktatásban érvényesül, a középiskolákban további megkülönböztetések alkalmazhatók.

(7) Azok az iskolák, amelyek nem nyilvánosak, magániskoláknak minősülnek; ezeknek – a törvényi rendelkezéseknek megfelelően – meg kell adni a nyilvánosság jogát.

(7a) A kilencedik életévet betöltött gyermekek tekinthetők iskola-, valamint szakiskolaérettnek.

(8) A Szövetség jogosult a (2) és (3) bekezdések szerint a tartományi végrehajtás alá eső ügyekben a fenti bekezdések alapján hozott törvények és rendeletek betartásáról tájékozódni, amely célból kiküldhet bizonyos szerveket az iskolákba és diákotthonokba. Hiányosságok észlelése esetén a tartományfőnök utasítása révén [20. cikk (1) bekezdés] megbízható a hiányosság meghatározott határidőn belüli megszüntetésével. A tartományfőnök a törvényi előírások alapján gondoskodik a fogyatékosok megszüntetéséről, és a fenti utasítások végrehajtása érdekében köteles a tartomány önálló hatáskörű szerveként az e minőségében rendelkezésére álló eszközöket igénybe venni.

(9) A tanárok, nevelők és óvónők szolgálati joga terén, tekintettel a Szövetséghez, a tartományokhoz, a községekhez és a községyszövetséghez fűződő szolgálati viszonyukra, a törvényhozó és végrehajtó hatáskör megoszlására az előző bekezdések eltérő rendelkezése hiányában a 10. és 21. cikkek vonatkozó általános rendelkezései irányadóak. Ugyanez áll a tanárok, nevelők és óvónők képviseleti jogára is.

(10) A szövetségi oktatásügyi hatóságok tartományokbeli és politikai körzetekbeli ügyeivel – a tankötelezettséggel, az iskolarendszerrel, a magániskolákkal, az iskola és az egyházak (vallás, hitközösségek) közötti viszonytal kapcsolatban, beleértve ebbe az iskolai vallásoktatást is – a Nemzeti Tanács tagjai legalább felének jelenlétében és a leadott szavazatok 2/3-os többségével hozhat csupán szövetségi törvényeket, amennyiben nem főiskolák és művészeti akadémiák ügyeiről van szó. Ugyanez a rendelkezés érvényes az 50. cikkben megjelölt, és az ezekkel kapcsolatban megkötött államszerződések jóváhagyására is.

(11) (Hatályon kívül helyezve.)

14/A. cikk. (1) A mező- és erdőgazdasági oktatásügy területén éppúgy, mint a mező- és erdőgazdasági nevelésügy területén a diákotthonokkal, valamint a jelen cikk alá eső iskolákban és diákotthonokban a tanárok és

nevelők szolgálati és képviseleti jogával kapcsolatos ügyekben a törvényhozás és végrehajtás a tartományok feladata, amennyiben a következő szakaszok eltérően nem rendelkeznek. A főiskolai oktatással kapcsolatos kérdések nem tartoznak a mező- és erdőgazdasági oktatásügyhöz.

(2) A Szövetség feladata a törvényhozás és végrehajtás a következő ügyekben:

a) felsőfokú mező- és erdőgazdasági tanintézetek, valamint a mező- és erdőgazdasági iskolák tanárainak kiképzésére és továbbképzésére szolgáló intézetek;

b) az erdészek képzésére szolgáló szakiskolák;

c) nyilvános mező- és erdőgazdasági szakiskolák, amelyek a tantervben előírányzott gyakorlatok biztosítása céljából az a) és b) pontok alatt megnevezett valamely nyilvános iskolával, illetve valamely szövetségi mező- és erdőgazdasági kísérleti intézettel szervezetileg összekapcsoltak;

d) diákotthonok, amelyek kizárólag vagy túlnyomórészt az a), b) és c) pontokban megnevezett iskolák tanulói számára rendelték;

e) az a), b), c) és d) pontokban megnevezett intézményekben működő tanárok és nevelők szolgálati joga és személyképviseleti joga;

f) a mező- és erdőgazdasági felekezeti iskolák személyzeti kiadásaira fordított szubvenciók;

g) a Szövetség mező- és erdőgazdasági kísérleti intézményei, amelyek a tantervben előírányzott gyakorlatok biztosítása érdekében szervezetileg kapcsolódnak egy, a Szövetség által fenntartott mező- és erdőgazdasági iskolához.

(3) Amennyiben nem a (2) bekezdésben megnevezett ügyekről van szó, a törvényhozás a Szövetség, a végrehajtás pedig a tartomány feladata:

a) a vallásoktatással kapcsolatos ügyekben;

b) a nyilvános mező- és erdőgazdasági szakiskolákban és szakképzőkben tanító tanárok, valamint kizárólag vagy túlnyomórészt a fenti iskolák tanulói számára rendelt nyilvános diákotthonokban dolgozó nevelők szolgálati jogával és képviseleti jogával kapcsolatos ügyekben; ez alól kivételt képeznek a fent megnevezett tanárok és nevelők felett a szolgálati felettest megillető jog gyakorlásával kapcsolatos hatósági illetékességi ügyek. A b) pontban foglalt rendelkezések alapján hozott szövetségi törvényekben a tartományi törvényhozás felhatalmazható arra, hogy pontosan meghatározandó rendelkezésekhez kibocsássa a végrehajtási rendelkezéseket; ennek során értelemszerűen alkalmazandók a 15. cikk (6) bekezdésének

rendeletei. A fenti szövetségi törvények végrehajtási rendeleteit a Szövetség bocsátja ki, e törvények eltérő rendelkezései hiányában.

(4) A Szövetség feladata az alapelvekről szóló törvényhozás, a tartományok feladata pedig a végrehajtási törvények kibocsátása és a végrehajtás

a) a mező- és erdőgazdasági szakiskolákkal kapcsolatosan: a képzés céljának, a kötelező tárgyaknak, az oktatás ingyenességének megállapításával kapcsolatos ügyekben, valamint a tankötelezettséget és az egyik tartomány iskolájából egy másik tartomány iskolájába történő átlépést érintő ügyekben;

b) a mező- és erdőgazdasági szakképzőkkel kapcsolatosan: a felvételi feltételek, a képzési cél, a szervezeti formák, a tanítás terjedelme, a kötelező tantárgyak, a tanítás ingyenességét érintő ügyekben, valamint azokban, melyek az egyik tartomány iskolájából egy másik tartomány iskolájába történő átlépést szabályozzák;

c) a magán mező- és erdőgazdasági szakképzők és szakiskolák nyilvánossági jogával kapcsolatos ügyek, a (2) bekezdés b) pontja alá tartozó iskolák kivételével;

d) olyan tanácsok szervezetével és hatáskörével kapcsolatban, amelyek az (1) bekezdésben foglalt ügyekben közreműködnek a tartományi végrehajtásban.

(5) A (2) bekezdés c) és g) pontjaiban megjelölt mező- és erdőgazdasági szakiskolák és kísérleti intézetek létesítése csak akkor megengedett, ha annak a tartománynak tartományi kormánya, amelyben a szakiskola, illetve a kísérleti intézet székhelye lenne, hozzájárult az alapításhoz. Ez a hozzájárulás nem szükséges, amennyiben olyan mező- és erdőgazdasági szakiskola alapításáról van szó, amely szervezetileg kapcsolódik majd a mező- és erdőgazdasági iskolákban tanító tanárok képzésére és továbbképzésére szolgáló intézethez, a tantervszerűen előírányzott gyakorlatok biztosítására.

(6) A Szövetség jogosult azokban az ügyekben, amelyek a (3) és (4) bekezdés értelmében tartományi végrehajtás alá esnek, az általa kibocsátott előírások betartásáról gondoskodni.

(7) A 14. cikk (5/A), (6), (6/A), (7), (7/A) és (9) bekezdéseinek rendelkezései értelemszerűen érvényesek a megjelölt területekre.

(8) A 14. cikk (10) bekezdése ezeken a területeken is irányadó.

14/B. cikk. (1) A közpályázatokról szóló jogalkotás – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – szövetségi hatáskör.

(2) Az (1) bekezdés végrehajtása érdekében

1. szövetségi hatáskör

a) a szövetség által kötött szerződésekről való döntés;

b) az alapítványok, pénzügyi alapok és a 126/B. cikk (1) bekezdésében megnevezett intézmények által kötött szerződésekről való döntés;

c) a 126/B. cikk (2) bekezdésben megnevezett vállalatok által kötött szerződésekről való döntés, ha a Szövetség pénzügyi forrásainak megosztásával kapcsolatos vagy azokat érintő pénzügyi vagy más gazdasági vagy szervezeti intézkedésről van szó, amely legalább ugyanannyira érinti a tartományok pénzügyi forrásainak megosztását, illetve azokra hatást gyakorol;

d) szövetségi törvények által létrehozott saját önkormányzattal rendelkező testületek által kötött szerződésekről való döntés;

e) olyan szervezetek által kötött szerződésekről való döntés, amelyek az a)–d) pontokban, illetve a 2. pont a)–d) pontjaiban nem szerepelnek;

aa) a szövetség által pénzügyileg támogatott szervezetek, ha a Szövetségi pénzügyi hozzájárulás legalább olyan mértékű, mint a tartományi;

bb) azok a vezetői feladatokat ellátó szervezetek, amelyek szövetségi ellenőrzés alatt állnak és nem tartoznak az aa) vagy a 2. e) aa) pont hatálya alá;

cc) azok az ügyintéző, irányító- vagy felügyeleti testületek, amelyek tagjait a Szövetség jelöli ki – amennyiben a Szövetség legalább annyi tagot jelöl, mint a tartomány – és amelyek nem tartoznak az aa), bb) vagy a 2. e) aa) vagy bb) hatálya alá;

f) részt vesz a szövetség és valamely tartomány által kötött szerződésről való döntéshozatalban, kivéve az 1. f) hatálya alá tartozó eseteket, valamint a több tartomány által kötött szerződések esetét;

g) olyan törvényes szervezetek által kötött szerződésekről való döntés, amelyek nem nevesítettek az a)–f), valamint a 2. szakaszban;

2. tartományi hatáskör

a) a tartomány, a községek és a községek társulásai által kötött szerződésekről való döntés;

b) az alapítványok, pénzügyi alapok és a 127. cikk (1) és a 127/A. cikk (1) és (8) bekezdésekben meghatározott intézmények által kötött szerződésekről való döntés;

c) a 126/B. cikk (2) bekezdésben meghatározott vállalatok – kivéve az 1. c) által szabályozottakat – valamint a 127. cikk (3) és a 127/A. cikk (3) és (8) bekezdésben foglalt vállalatok által kötött szerződésekről való döntés;

d) szövetségi törvény által létrehozott saját önkormányzattal rendelkező testületek által kötött szerződésekről való döntés;

e) olyan szervezetek által kötött szerződésekről való döntés, amelyek az 1. a)–d) és az a)–d) pontokban nem szerepelnek,

aa) csak a tartomány által, illetve a Szövetséggel vagy más tartománnyal közösen pénzügyileg támogatott szervezetek, kivéve az 1. e) aa) pontban szereplőket;

bb) azok a vezetői feladatokat ellátó szervezetek, amelyek tartományi ellenőrzés alatt állnak és nem tartoznak az 1. e) aa) vagy bb), valamint az aa) hatálya alá,

cc) azok az ügyintéző, irányító- vagy felügyeleti testületek, amelyek tagjait a tartomány jelöli ki és amelyek nem tartoznak az 1. e) aa) vagy cc), valamint az aa) vagy bb) hatálya alá,

f) a Szövetség és a tartományok által kötött szerződésekről való döntéshozatalban való részvétel, ha az nem tartozik az 1. f) hatálya alá, továbbá a több tartomány által kötött szerződésekről való döntéshozatalban való részvétel. A községek, lakosságszámtól függetlenül, olyan törvényes egységek, amelyek az 1. b) és c), valamint a 2. b) és c) alapján számvevőszéki ellenőrzés alatt állnak. Az 1. b), c), e) és f) pontok keretei között létrejött pályázatok, az 1. szakasz értelmében szövetségi hatáskörök, a 2. szakasz értelmében pedig a felelős tartomány hatáskörei.

(3) A tartományok hatásköre a pályázatkiírók (2) 2. szakasz szerint kötött szerződéseiről szóló jogszabályalkotás és az ezzel kapcsolatos végrehajtás.

(4) A szövetség lehetőséget biztosít a tartományok számára, hogy az (1) bekezdés tárgyában alkotott törvénytervezetek elkészítésében részt vegyenek. Az (1) bekezdés alapján hozott szövetségi törvények kihirdetése – a tartományok végrehajtási jogkörébe tartozó esetekben – csak a tartományok jóváhagyását követően lehetséges.

(5) Az (1) bekezdés szerint kihirdetett szövetségi törvények végrehatásáról szóló rendeletalkotás szövetségi hatáskör. Ezen végrehajtási rendeletekre a (4) bekezdés, valamint a 42/A. cikk rendelkezései alkalmazandók.

(6) (Hatályon kívül helyezve.)

15. cikk. (1) Amennyiben valamely ügyet a szövetségi alkotmány útján nem ruháznak át kifejezetten a szövetségi törvényhozásra vagy végrehajtásra, akkor a tartományok önálló hatáskörében marad.

(2) A helyi rendőrség, illetve a rendőrség azon részével kapcsolatos ügyekben, amelyek kizárólag vagy túlnyomórészt a községben megtestesített

helyi közösség érdekében alkalmasak arra, hogy a község által, annak helyi határain belül lássák el például a közszemérem védelmét és az indokolatlanul okozott zavaró lárma megszüntetését, a Szövetség jogosult arra, hogy a fenti ügyek vitele felett a község révén felügyeletet gyakoroljon, és az észlelt hiányosságokat a tartományfőnököknek (103. cikk) adott utasítások útján megszüntesse. A fenti cél érdekében a Szövetség felügyeleti szerveket küldhet ki a községbe, amelyről minden egyes esetben értesíteni kell a tartományfőnököt.

(3) A színházakkal, a filmszínházakkal, valamint a nyilvános bemutatókkal, előadásokkal, szórakoztató számokkal kapcsolatos ügyeket érintő tartományi törvényi rendelkezéseknek át kell ruházniuk a szövetségi rendőrhatóságok helyi szerveinek hatáskörébe a rendezvények felügyeletét, amennyiben az nem terjed ki üzemtechnikai, építési és tűzrendészeti szempontokra, valamint az együttműködés jogát első fokon azon jogosultságok megadásánál, melyeket ilyen törvényekben irányoznak elő.

(4) A Szövetség és az érintett tartomány egyező törvényei szabályozzák, hogy mennyiben kerül átruházásra a helyi hatáskörű szövetségi rendőrhatóságokra a végrehajtás a közlekedési rendőrség területén, a helyi közúti rendőrség kivételével [118. cikk (3) bekezdés 4. pont], valamint a folyami és vízi rendőrség területén belföldi vizeken, a Duna, a Bodeni tó, a Fertő tó és az egyéb határvizek határszakaszai kivételével.

(5) (Hatályon kívül helyezve)

(6) Amennyiben a Szövetségnek csak az alapelvekről szóló törvényhozás joga marad fenn, a szövetségi törvények által megállapított keretek között a részletes végrehajtás a tartományi törvényhozást illeti. A szövetségi törvény a végrehajtási törvények kibocsátására határidőt állapíthat meg, amely a Szövetségi Tanács jóváhagyása nélkül nem lehet 6 hónapnál rövidebb, és egy évnél hosszabb. Amennyiben ezt a határidőt valamely tartomány nem tartja be, a végrehajtási törvény kibocsátására irányuló tartományi hatáskör átszáll a Szövetségre. Mihelyt a tartomány kibocsátotta a végrehajtási törvényt, hatályát veszíti a Szövetség végrehajtási törvénye. Amennyiben a szövetségi törvényhozó nem állít fel alapelveket, a tartományi törvényhozás szabadon szabályozhatja ezeket az ügyeket. Mihelyt a Szövetség meghozza az alapelveket, a tartományi törvényi rendelkezéseket a szövetségi törvény által meghatározandó határidőn belül hozzá kell igazítani az alapelv-törvényhez.

(7) (Hatályon kívül helyezve)

(8) Azokban az ügyekben, amelyek a 11. és 12. cikkek alapján a szövetségi

törvényhozásnak vannak fenntartva, a Szövetséget megilleti a jog, hogy őrkdjön az általa kibocsátott előírások betartása felett.

(9) A tartományok törvényhozásuk terén jogosultak a kérdés szabályozásához szükséges rendelkezéseket a büntető- és polgári jog területén is meghozni.

(10) Azokat a tartományi törvényeket, amelyek által a tartományokban az általános közigazgatási hatóságok fennálló szervezete módosításra kerül, illetve ismételt szabályozást nyer, csak a szövetségi kormány jóváhagyásával lehet kihirdetni. Ilyen tartományi törvények lehetővé tehetik a szomszédos kerületek, valamint azon városok, amelyek saját szabályzattal rendelkeznek [116. cikk (3) bekezdés] közigazgatási hatóságai közötti együttműködést, különösen a hatóságok hatáskör-átruházását illetően,

1. ha olyan eljárásra vonatkozik, amely nem gyakori és nem igényel jelentős szakértelmet, vagy

2. hivatali időn túli közfeladatok ellátásának megkönnyítésére irányul.

15/A. cikk. (1) A Szövetség és a tartományok egymás közötti megállapodásokat köthetnek mindenkori hatáskörükbe tartozó ügyekről. A Szövetség nevében ilyen megállapodások megkötése, annak tárgya alapján vagy a szövetségi kormányt, vagy a szövetségi minisztereket illeti. A szövetségi törvényhozás szerveire is kötelező megállapodásokat a szövetségi kormány csak a Nemzeti Tanács engedélyével kötheti meg, miközben az 50. cikk (3) bekezdése értelemszerűen alkalmazandó a Nemzeti Tanács ilyen határozataira. A határozatokat a Hivatalos Közlönyben ki kell hirdetni.

(2) A tartományok egymás között csak az önálló hatáskörükbe eső ügyekben köthetnek megállapodásokat, amelyeket haladéktalanul a szövetségi kormány tudomására kell hozniuk.

(3) A nemzetközi szerződési jog alapelveit az (1) bekezdés értelmében a megállapodásoknál is alkalmazni kell. Ugyanez érvényes a (2) bekezdés értelmében kötött megállapodásokra is, amennyiben az érintett tartományok egymással egyező alkotmánytörvényei nem rendelkeznek másként.

16. cikk. (1) A tartományok azokban az ügyekben, melyek önálló hatáskörükbe tartoznak, államszerződéseket köthetnek az Ausztriával határos országokkal, vagy annak egyes részeivel.

(2) A tartományfőnök az ilyen államszerződésekkel kapcsolatos tárgyalások megkezdése előtt köteles a szövetségi kormányt tájékoztatni. A szerződés aláírását megelőzően a tartományfőnök köteles a szövetségi kormány hozzájárulását megszerezni. A hozzájárulást megadottnak kell

tekinteni, ha a szövetségi kormány – a hozzájárulás iránti megkeresésnek a Szövetségi Kancelláriai Hivatalba való beérkezésének napjától számított – 8 héten belül nem értesíti a tartományfőnököt arról, hogy a hozzájárulás megadását megtagadja. A tárgyalások megkezdésére és az államszerződés megkötésére vonatkozó meghatalmazás a tartományi kormány előterjesztése alapján és a tartományi főnök ellenjegyzése mellett a szövetségi elnököt kötelezi.

(3) A szövetségi kormány kérésére az államszerződéseket az (1) bekezdés értelmében a tartományok bonthatják fel. Ha egy tagállam ennek a kötelezettségének nem tesz időben eleget, úgy e hatáskör a Szövetségre száll át.

(4) A tartományok kötelesek meghozni azokat az intézkedéseket, amelyek önálló hatáskörükben az államszerződések végrehajtása érdekében szükségessé válnak; amennyiben valamely tartomány e kötelezettségének nem tesz időben eleget, az ilyen intézkedések megtételére, különösen a szükséges törvények meghozatalára irányuló hatáskör átszáll a Szövetségre. A fenti rendelkezés alapján hozott szövetségi intézkedés, különösen egy ily módon hozott törvény vagy rendelet hatályát veszíti, amennyiben a tartomány meghozza a szükséges intézkedéseket.

(5) Ugyanígy megilleti a Szövetséget az idegen államokkal kötött egyezmények végrehajtása feletti felügyelet joga olyan ügyekben is, amelyek a tartományok önálló hatáskörébe tartoznak. Ennek során a tartományokkal szemben a Szövetséget ugyanazok a jogok illetik meg, mint a közvetett szövetségi igazgatás alá eső ügyekben (102. cikk).

(6) (Hatályon kívül helyezve.)

17. cikk. A 10., 11., 12., 13., 14., 15. cikkek törvényhozási és végrehajtási hatásköréről szóló rendelkezései semmiképp sem érintik a Szövetség és a tartományok, mint a magánjogok birtokosainak helyzetét.

18. cikk. (1) Az egész közigazgatás csak törvények alapján gyakorolható.

(2) Valamennyi igazgatási hatóságot megilleti saját hatáskörén belül a rendeletkibocsátás joga.

(3) Amennyiben köztudomású, a nyilvánosság számára jóvátehetetlen kár elhárítása érdekében a Nemzeti Tanács határozathozatalát igénylő intézkedések azonnali meghozatala olyan időpontban válik szükségessé, amikor a Nemzeti Tanács nem ülészik, nem tud időben összeülni, vagy tevékenységében felsőbb hatalom által akadályozva van, a szövetségi elnök a szövetségi kormány javaslatára saját, vagy annak felelőssége mellett

meghozhatja ezeket az intézkedéseket, ideiglenes, törvénymódosító rendeletek útján. A szövetségi kormány a Nemzeti Tanács főbizottsága által létrehozandó, állandó albizottsággal egyetértésben köteles megtenni javaslatát [55. cikk (2) bekezdés]. Az ilyen rendeletekhez szükség van a szövetségi kormány ellenjegyzésére.

(4) A szövetségi kormány a (3) bekezdés alapján hozott valamennyi rendeletet köteles haladéktalanul a Nemzeti Tanács elé terjeszteni, amelyet az előterjesztést követő 8 nap valamelyikére a szövetségi elnök hív össze, amennyiben a Nemzeti Tanács az adott időpontban nem ülészik, annak ülészése esetén pedig a Nemzeti Tanács elnökére hárul ez a feladat. Az előterjesztést követő négy héten belül a Nemzeti Tanács a rendelet helyére vagy egy megfelelő szövetségi törvényt hoz, vagy határozat útján követeli, hogy a szövetségi kormány azonnal helyezze hatályon kívül a rendeletet. Az utóbbi esetben a szövetségi kormány köteles azonnal eleget tenni ennek a követelésnek. A Nemzeti Tanács időbeni határozathozatala céljából az elnök az előterjesztést legkésőbb a négyhetes határidő utolsó előtti napján köteles szavazásra bocsátani; a részletes rendelkezéseket az ügyrend tartalmazza. Amennyiben a rendeletet az előző rendelkezések alapján a szövetségi kormány hatályon kívül helyezi, ezzel egyidejűleg ismét hatályba lépnek azok a törvényi rendelkezések, amelyeket a rendelet helyezett hatályon kívül.

(5) A (3) bekezdésben megjelölt rendeletek nem eredményezhetik sem a szövetségi alkotmánytörvényi rendelkezések módosítását, sem a Szövetség állandó anyagi megterhelését, sem a tartományok, körzetek és községek anyagi megterhelését, sem a szövetségi állampolgárok anyagi kötelezettségeit, sem az állami birtokok elidegenítését, sem intézkedéseket a 10. cikk 11. pontjában megjelölt ügyekben, sem pedig az egyesülési jog, illetve a lakásbérlők érdekvédelme terén hozott intézkedéseket.

19. cikk. (1) A végrehajtás legfelsőbb szervei a szövetségi elnök, a szövetségi miniszterek és az államtitkárok, valamint a tartományi kormányok tagjai.

(2) Szövetségi törvény útján korlátozható az (1) bekezdésben megjelölt szervek, valamint egyéb közfunkcionáriusok magángazdaságbeli tevékenysége.

20. cikk. (1) A Szövetség és a tartományok legfelsőbb szerveinek vezetésével a törvények rendelkezéseinek megfelelően meghatározott időre választott szervek, illetve kinevezett hivatali szervek irányítják a közigazgatást. Az alkotmánytörvény eltérő rendelkezése hiányában, ezek

kötöttek a felettes szerveik utasításaihoz, s nekik hivatali tevékenységükért felelősséggel tartoznak. Az alárendelt szerv megtagadhatja valamely utasítás teljesítését, amennyiben az illetéktelen szervtől származott, illetve, ha annak teljesítése büntetőjogi előírásokba ütközne.

(2) Törvényi felhatalmazás alapján a szervezetek jogosultak

1. szakértői vizsgálat érdekében,
2. a közigazgatás törvényességi felügyeletét ellátni, valamint a nyilvános pályázatokkal kapcsolatos irányító tevékenységet végezni,
3. legfelső fokon dönteni, amennyiben olyan fórumot alakítanak, amelyben legalább egy bíró helyet foglal, valamint amely döntései közigazgatási eljárásban nem helyezhető hatályon kívül vagy változtatható meg;
4. választottbírói, közvetítői vagy érdekkatalógus;
5. versenyfelügyeleti tevékenységet folytatni és gazdasági vizsgálatot végezni;
6. meghatározott szolgálati és fegyelmi szabályokat végrehajtani;
7. választásokat lebonyolítani és szervezni, vagy
8. Európai uniós jogszabály a szükséges mértékig terjedő engedélye alapján, felmentést kapnak a felsőbb szervezetek utasításainak teljesítése alól. Tartományi alkotmánytörvények más szervezeti kategóriákat is létrehozhatnak, amelyek az utasítások alól felmentettek. Törvény alapján a legfelsőbb szervek felügyeleti joga igazodik az utasítások alól felmentett szervek feladatához, azonban joguk van minden olyan aktusról tudomást szerezni, amelyekre a felmentés vonatkozik és – a (2), (3) és (8) bekezdésekben foglaltak kivételével – hivatalból felosztatni az utasítások alól felmentett szervezeteket.

(3) Törvény eltérő rendelkezése hiányában a szövetségi, a tartományi, valamint a községi igazgatás feladataival megbízott szervek, valamint más köztestületi önkormányzatok szervei titoktartásra kötelezettek minden, kizárólag hivatali tevékenységük során tudomásukra jutott tényrel kapcsolatban, amelynek titokban tartása a köznyugalom, a közrend és a közbiztonság, az átfogó honvédelem, a külügyi kapcsolatok, valamely köztestületi önkormányzat gazdasági érdekében, valamely döntés előkészítése vagy túlnyomórészt a pártok érdekében áll (hivatali titoktartás). A hivatali titoktartás nem áll fenn valamely általános képviselő-testület által kinevezett tisztségviselők esetén a kinevező képviselő-testülettel szemben, amennyiben az kifejezetten ilyen felvilágosításra tart igényt.

(4) Valamennyi szövetségi, tartományi és közösségi feladatok ellátásával

megbízott szerv, továbbá bármely más köztisztviselői önkormányzat szervei kötelesek a hatáskörükbe tartozó ügyekről tájékoztatást adni, amennyiben törvényi titoktartási kötelezettség nem akadályozza őket ebben; hivatali helyettesítés csak az őket mindenképpen megillető tájékoztatási kötelezettséget illetően és csak annyiban lehetséges, amennyiben ez törvényes feladatainak szabályos ellátását nem veszélyezteti. A szövetségi szerveket, valamint a szövetségi törvény útján szabályozandó önkormányzatokat illető törvényhozás és végrehajtás részletes szabályozása szövetségi feladat, a tartományokat és a közösségeket, valamint a tartományi törvény útján szabályozandó önkormányzatokat érintő alapvető törvényhozás szövetségi, a végrehajtási jogalkotás, valamint a végrehajtás tartományi feladat.

21. cikk. (1) A tartományok kötelessége a törvényhozás és végrehajtás a tartományok, a községek és a községsszövetségek alkalmazottainak szolgálati jogával, beleértve a szolgálati szerződési jogával és a képviselői jogával kapcsolatos ügyekben, amennyiben ezen ügyek esetére a (2) bekezdés, valamint a 14. cikk (2) és (3) bekezdésének d) pontja másként nem rendelkezik. A szerződéses szolgálati jogviszonyból eredő jogvitákban a bíróságok döntenek.

(2) A tartományokra hárul a törvényhozás és végrehajtás az alkalmazottak munkavállalói védelmével [(1) bekezdés], valamint a tartományi alkalmazottak képviselőivel kapcsolatos ügyekben, amennyiben az alkalmazottak nem üzemekben tevékenykednek. Amennyiben e bekezdés alapján a tartományoknak nincs hatásköre, a megnevezett ügyek a Szövetség hatáskörébe tartoznak.

(3) Jelen törvény eltérő rendelkezése hiányában a szövetségi alkalmazottakkal szemben a szolgálati felettest megillető jogot a Szövetség legfelsőbb szervei, a tartományi alkalmazottakkal szemben pedig a tartományok legfelsőbb szervei gyakorolják; amennyiben a jelen törvény a szövetségi alkalmazottakat illetően kifejezett kivételeket nem rögzít, akkor kizárólag tartományi alkotmánytörvény útján lehet meghatározni, hogy a tartományi alkalmazottakkal szembeni felettesi jogkört hasonló szervek gyakorolhatják.

(4) A Szövetség, a tartományok, a községek, valamint a községsszövetségek által történő alkalmazás közötti változtatás joga mindenkor megilleti a közalkalmazottakat. Nem hozható olyan törvényi rendelkezés, amely a szövetségi idő beszámítását attól teszi függővé, hogy azt az alkalmazott a

szövetségnél, egy tartománynál, egy községnél, vagy egy községszövetségnél töltötte el. A szolgálati jog, a képviseleti jog és a munkavállalók védelmének szövetségi, tartományi és községi szinten való egyenlő fejlődésének lehetővé tétele érdekében a szövetség és a tartományok kötelesek egymást az ezekre az ügyekre vonatkozó terveikről informálni.

(5) Törvény útján lehet meghatározni, hogy

1. meghatározott vezetői funkciók gyakorlására, valamint azokban az esetekben, amelyekben a szolgálat természete alapján szükséges, határozott időre vezetőt lehet kinevezni;

2. a határozott idejű kinevezés lejártá után, vagy ha a hatóság szerkezetének vagy a szolgálati tagozódás megváltoztatása miatt törvény nem teszi a kinevezést kötelezővé;

3. amennyiben a kinevezésre vonatkozó hatáskört a 66. cikk (1) bekezdése szerint átruházták, az áthelyezés, illetve az alkalmazás megváltoztatása esetén nincs szükség kinevezésre.

(6) Az (5) bekezdés eseteiben nincs igény az egyenértékű alkalmazásra.

22. cikk. A Szövetség, a tartományok és a községek törvényes hatáskörük keretei között kölcsönös segítségnyújtásra kötelesek.

23. cikk. (1) A Szövetség, a tartományok, a körzetek, a községek, valamint egyéb közjogi testületek és intézmények felelősséggel tartoznak mindazokért a károkért, amelyeket szerveikként eljáró személyek a törvények végrehajtása során jogellenes magatartásukkal bárkinek vétkesen okoztak.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt jogalanyok szerveiként eljáró személyek felelősséggel tartoznak mindazokért a károkért, amelyekért a jogalanyok a károsultaknak kártérítést nyújtottak, amennyiben őket szándékosság vagy súlyos gondatlanság terheli.

(3) Az (1) bekezdésben megjelölt jogalanyok szerveiként eljáró személyek felelősséggel tartoznak mindazokért a károkért, amelyeket a törvények végrehajtása során a jogalanyok jogellenes magatartásukkal közvetlenül okoztak.

(4) Az (1) és (3) bekezdésekre vonatkozó részletesebb rendelkezéseket szövetségi törvény állapítja meg.

(5) Szövetségi törvény meghatározhatja azt is, hogy a posta-, valamint távközlési ügyek területén mennyiben érvényesülnek az (1) és (3) bekezdésekben megállapított alapelvektől eltérő különleges rendelkezések.

B) Európai Unió

23/A. cikk. (1) Az Osztrák Köztársaságból az Európai Parlamentbe küldendő képviselők az arányos választások alapelveinek megfelelően, a választás évének január 1-jét megelőzően 16. életévüket betöltött azon férfiak és nők egyenlő, közvetlen, titkos és személyes választójoga alapján kerülnek megválasztásra, akik a választás napján vagy osztrák állampolgársággal rendelkeznek és nincsenek kizárva a választójogból az Európai Unió joga szerint, avagy az Európai Unió más tagállamának állampolgárságával rendelkeznek és az Európai Unió joga szerint választójoggal bírnak. A választási eljárás részleteit szövetségi törvény határozza meg.

(2) A szövetség területe az Európai Parlamenti választások szempontjából egységes választási körzetet képez.

(3) Az Európai Parlamenti választáson választható minden választójoggal rendelkező személy, aki a választás napján 18. életévét már betöltötte.

(4) A 26. cikk (5)–(8) bekezdései megfelelően alkalmazandók.

(5) (Hatályon kívül helyezve.)

(6) (Hatályon kívül helyezve.)

23/B. cikk. (1) A közalkalmazottak jogosultak, amennyiben egy európai parlamenti mandátumra kívánnak pályázni, a mandátumra való pályázáshoz szükséges szabad időre. Az európai parlamenti képviselőkké megválasztott közalkalmazottakat a megbízatás teljesítésének időtartamára fizetés nélkül szolgálaton kívül kell helyezni. A részleteket törvény határozza meg.

(2) Egyetemi oktatók európai parlamenti megbízatásuk időtartama alatt is folytathatnak kutatási és oktatási, valamint vizsgáztatási tevékenységet. Az ezért a tevékenységért járó fizetésnek megfelelően igazodnia kell a ténylegesen elvégzett tevékenységhez, nem haladhatja meg azonban egy egyetemi oktató fizetésének 25%-át.

(3) Amennyiben a jelen szövetségi alkotmánytörvény meghatározott funkciókat a jelenlegi vagy korábbi nemzeti tanácsi képviselői megbízatással összeférhetetlennek nyilvánít, akkor ezen funkciók a jelenlegi vagy korábbi európai parlamenti képviselői megbízatással is összeférhetetlenek.

23/C. cikk. (1) Az Európai Unió keretei között a Bizottság, az Európai Bíróság, az Elsőfokú Bíróság, a Számvevőszék, az Európai Beruházási Bank igazgatótanácsa, a Gazdasági és Szociális Bizottság, valamint a Régiók Bizottsága tagjainak kinevezésében való közreműködés a szövetségi kormány feladata.

(2) A Bizottság, az Európai Bíróság, az Elsőfokú Bíróság, a Számvevőszék, az Európai Beruházási Bank igazgatótanácsa tagjait illetően a szövetségi kormánynak meg kell egyeznie a Nemzeti Tanács Főbizottságával. A szövetségi kormány az általa meghozni szándékozott döntésről egyidejűleg értesíti a Nemzeti Tanács Főbizottságát és a Szövetségi Elnököt.

(3) A Gazdasági és Szociális Bizottság tagjaira vonatkozóan a szövetségi kormány köteles a gazdasági és szociális élet különböző csoportjainak törvényes és szakmai képviselőitől javaslatot beszerezni.

(4) A Régiók Bizottsága osztrák tagjainak és helyetteseiknek kinevezése a tartományok, valamint az Osztrák Városszövetség és az Osztrák Községszövetség előterjesztése alapján történik. Ennek során minden osztrák tartomány egy, az Osztrák Városszövetség és az Osztrák Községszövetség pedig három-három tagot javasolhat.

(5) A (3) és (4) bekezdés alapján megnevezett tagokról a szövetségi kormány tájékoztatja a Nemzeti Tanácsot. A (2), (3) és (4) bekezdés alapján megnevezett tagokról a szövetségi kormány tájékoztatja a Szövetségi Tanácsot.

23/D. cikk. (1) A Szövetség haladéktalanul köteles a tartományokat az Európai Unió keretei közé tartozó valamennyi olyan tervről tájékoztatni, melyek a tartományok önálló hatáskörét érintik vagy egyébként az érdekeiket érintik, s köteles a tartományoknak lehetőséget biztosítani állásfoglalásra. Ezeket az állásfoglalásokat a Szövetségi Kancelláriai Hivatalhoz kell címezni. Ugyanez irányadó a községekre is, amennyiben a község önálló hatáskörét vagy hasonló fontos érdekeit érinti az ügy. A községek képviselői ezekben az ügyekben az Osztrák Városszövetség és az Osztrák Községszövetség feladata.

(2) Amennyiben a Szövetség elé kerül a tartományok olyan egységes állásfoglalása, amely egy európai uniós keretek között létrejött tervre vonatkozik, az olyan ügyekben, melyekben a törvényhozás tartományi feladat, a Szövetség az európai uniós tárgyalások és szavazások során kötve van ehhez az állásfoglaláshoz. A Szövetség attól csak fontos kül- és integrációs politikai okból térhet el. A Szövetség ezeket az okokat haladéktalanul köteles közölni a tartományokkal.

(3) Amennyiben egy európai uniós keretek között létrejött terv olyan ügyekre is vonatkozik, amelyekben a törvényhozás tartományi feladat, a szövetségi kormány átruházhatja a tanácsi döntéshozatalban való közreműködést a tartományok által megnevezett képviselőre. Ezen

felhatalmazás gyakorlása a szövetségi kormány illetékes tagjának részvétele mellett és vele egyeztetve történhet. Egy ilyen tartományi képviselőre a (2) bekezdés rendelkezései irányadóak. A tartományok képviselője a szövetségi törvényhozási ügyekben a Nemzeti Tanácsnak, a tartományi törvényhozási ügyekben a Tartományi Gyűlésnek tartozik a 142. § szerint felelősséggel.

(4) Az (1)–(3) bekezdések további szabályait a Szövetség és a tartományok közötti megbeszélés [15/A. § (1) bekezdés] alapján kell meghatározni.

(5) A tartományok kötelesek megtenni a saját hatáskörükbe tartozó azon intézkedéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy európai integrációs jogaik a tagállami jogrendben érvényesüljenek; amennyiben egy tartomány nem tesz eleget kötelezettségének megfelelő időben és ezt egy európai uniós bíróság Ausztriával szemben megállapítja, ezen intézkedések meghozatalára, különösen a szükséges törvények kibocsátására vonatkozó hatáskör átszáll a Szövetségre. A Szövetség által a jelen rendelkezés alapján tett intézkedés, így különösen egy ily módon kibocsátott törvény vagy rendelet hatályát veszti, amint a tartomány meghozza a szükséges intézkedést.

23/E. cikk. (1) A szövetségi kormány illetékes tagja köteles a Nemzeti Tanácsot és a Szövetségi Tanácsot valamennyi európai uniós tervről tájékoztatni és állásfoglalásra lehetőséget adni nekik.

(2) A szövetségi kormány illetékes tagja köteles kifejezett és időszerű tájékoztatást nyújtani a Nemzeti Tanács és a Szövetségi Tanács részére az Európai Tanács várható döntéseiről, valamint a Tanácsot illető alábbi változásokról:

1. egyhangú döntés helyett minősített többség követelménye, vagy
2. különös törvényhozási eljárás helyett rendes törvényhozási eljárás alkalmazása;

ezáltal lehetővé válik a Nemzeti Tanács és a Szövetségi Tanács jelen cikk szerinti eljárása.

(3) Amennyiben a szövetségi kormány illetékes tagja megkapja a Nemzeti Tanácsnak egy olyan európai uniós tervre vonatkozó állásfoglalását, melyet szövetségi törvénynek kell a nemzeti jogrendbe átültetnie, vagy amely egy közvetlenül alkalmazandó jogi aktus kibocsátására irányul, s amely szövetségi törvény által szabályozandó ügyet érint, a szövetségi kormány illetékes tagja az európai uniós tárgyalások és szavazások során kötve van ezen állásfoglalásokhoz. Ettől csak kényszerű kül- és integrációs politikai okból térhet el. Ha a szövetségi kormány illetékes tagja a Nemzeti Tanács állásfoglalásától a (2) bekezdés értelmében el kíván térni, a Nemzeti

Tanácsnak az ügyet ismételtén meg kell tárgyalnia. Amennyiben az Európai Unió előkészületben lévő jogi aktusai a hatályos szövetségi alkotmányjog módosítását jelentenék, bármilyen eltérés csak annyiban érvényes, amennyiben ennek a Nemzeti Tanács megfelelő határidőn belül nem mond ellent. Amennyiben a szövetségi kormány illetékes tagja eltér a Nemzeti Tanács által adott állásfoglalástól, köteles az ennek alapjául szolgáló okokat a Nemzeti Tanáccsal haladéktalanul közölni.

(4) Amennyiben a szövetségi kormány illetékes tagja megkapja a Szövetségi Tanácsnak egy olyan európai uniós tervre vonatkozó állásfoglalását, melyet a 44. cikk (2) bekezdése alapján a Szövetségi Tanács által jóváhagyott szövetségi alkotmányos törvénynek kell a nemzeti jogrendbe átültetnie, a szövetségi kormány illetékes tagja az európai uniós tárgyalások és szavazások során kötve van ezen állásfoglaláshoz. Ettől csak fontos kül- és integrációs politikai okból térhet el. Bármilyen eltérés csak annyiban érvényes, amennyiben ennek a Szövetségi Tanács megfelelő határidőn belül nem mond ellent. Amennyiben a szövetségi kormány illetékes tagja eltér a Szövetségi Tanács által adott állásfoglalástól, köteles az ennek alapjául szolgáló okokat a Szövetségi Tanáccsal haladéktalanul közölni.

23/F. cikk. (1) A Nemzeti Tanács és a Szövetségi Tanács az Európai Unióról szóló és az Európai Unió munkarendjére vonatkozó szerződésekben foglaltak szerint, valamint az ezekhez csatolt nemzeti törvényhozó szervek által kiegészített jegyzőkönyvek alapján gyakorolja hatáskörét.

(2) Valamennyi szövetségi kormánytag minden év elején beszámol a Nemzeti Tanácsnak és a Szövetségi Tanácsnak az Európai Tanács és az Európai Bizottság adott évre vonatkozó terveiről, valamint ezeket illetően Ausztria tervezett állásfoglalásáról.

(3) További tájékoztatási kötelezettséget szövetségi törvény állapíthat meg.

(4) A Nemzeti Tanács és a Szövetségi Tanács kifejezheti kívánalmait az Európai Unió terveit illetően, melyet az Európai Unió szerveinek nyújthat be.

23/G. cikk. (1) A Nemzeti Tanács és a Szövetségi Tanács kifejti megalapozott álláspontját azon Európai Unió által tervezett jogi aktus ellen, amely sérti a szubszidiaritás követelményét.

(2) A Nemzeti Tanács és a Szövetségi Tanács megkérheti az illetékes szövetségi kormánytagot, hogy fogalmazza meg álláspontját a tervezett jogi aktus (1) bekezdés szerint a szubszidiaritás alapelveivel kapcsolatos elfogadhatóságáról, amelyet általánosan a kérelem megküldését követő két héten belül kell benyújtania.

(3) A Szövetségi Tanács azonnal tájékoztatja a Tartományok Parlamentjeit valamennyi az (1) bekezdés értelmében tervezett jogi aktusról és lehetőséget ad számukra, hogy kifejtsék álláspontjukat. Az (1) bekezdés szerint benyújtott megalapozott álláspontról való döntéshozatali eljárás során a Szövetségi Tanács figyelembe veszi a Tartományok Parlamentjei által benyújtott álláspontokat, majd tájékoztatja őket a döntésről.

23/H. cikk. (1) A Nemzeti Tanács és a Szövetségi Tanács dönthet úgy, hogy kifogást emel valamely Európai Uniótól származó jogi aktussal szemben az Európai Unió Bírósága előtt a szubszidiaritás elvének sérelmére hivatkozva.

(2) A Szövetségi Kancellár hivatala azonnal megküldi a kifogást a Nemzeti Tanács vagy a Szövetségi Tanács nevében az Európai Unió Bíróságának.

23/I. cikk. (1) Az Európai Tanács osztrák tagjai akkor járulhatnak hozzá a Lisszaboni Szerződés által módosított Európai Unióról szóló szerződés 8. cikk (7) bekezdés értelmében benyújtott javaslatához, amennyiben a Nemzeti Tanács – a Szövetségi Tanács jóváhagyásával – a Szövetségi Kormány kezdeményezésére őket felhatalmazza erre. Ilyen döntéshez legalább a Nemzeti Tanács és a Szövetségi Tanács tagjainak több, mint felének jelenlétére van szükség, valamint a leadott szavazatok kétharmados támogatása szükséges.

(2) Amennyiben az Európai Unióról szóló törvény lehetőséget biztosít a Nemzeti Parlamentek számára, hogy megtagadják az olyan kezdeményezést vagy javaslatot, amely

1. a korábbi egyhangú döntés helyett minősített többséget ír elő, vagy
2. a korábbi különös törvényhozási eljárás helyett rendes törvényhozási eljárást ír elő.

A Nemzeti Tanács – a Szövetségi Tanács jóváhagyásával – elutasíthatja az ilyen kezdeményezést vagy javaslatot az Európai Unióról szóló törvény által biztosított időtartamon belül.

(3) A Tanács azon döntéseihez, amelyekkel új európai uniós kategóriákat vezet be, a Nemzeti Tanács – a Szövetségi Tanács jóváhagyásával meghozott – engedélyre van szükség, az 50. cikk (4) bekezdésének 2. mondata megfelelően alkalmazandó. A Tanács más döntéseihez, melyek meghatározzák az Európai Unió rendszerének szabályait, a Nemzeti Tanács jóváhagyása szükséges. A 23/E. cikk (2) bekezdése megfelelően alkalmazandó.

(4) Az 50. cikk (4) bekezdése megfelelően alkalmazandó az Európai Tanács vagy a Tanács más döntéseit illetően, melyek az Európai Unióról

szóló törvény értelmében csak a tagállamok jóváhagyását követően, alkotmányos szabályaikkal összhangban léphetnek hatályba.

(5) A Nemzeti Tanács és a Szövetségi Tanács jelen cikk szerinti döntéseit a Szövetségi Kancellár a Szövetség Hivatalos Közlönyében teszi közzé.

23/J. cikk. (1) Ausztria közreműködik az Európai Unióról szóló szerződés Lisszaboni Szerződés szerinti szövegváltozata V. cím 1. és 2. fejezete alapján az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikájának megvalósításában, különös tekintettel a 3. cikk (5) bekezdés és a 21. cikk (1) bekezdés alapján az ENSZ alapító okiratában foglalt alapelvek tiszteletére. Ez magában foglalja az ezen szerződés 43. cikk (1) bekezdése szerinti feladatokban és azon intézkedésekben való közreműködést, amelyekkel a gazdasági kapcsolatokat egy vagy több harmadik országgal szemben felfüggesztik, korlátozzák vagy egészében megszüntetik. Az 50. cikk (4) bekezdése megfelelően alkalmazandó az Európai Tanács közvédelemre vonatkozó döntéseire.

(2) Az Európai Unióról szóló szerződés lisszaboni szövegváltozata V. cím 2. fejezete alapján az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikájával kapcsolatban hozott határozatokra a 23/E. § (3) bekezdés irányadó.

(3) A katonai erők Európán kívüli bevetéséről, a katonai tanácskozásra és támogatásra irányuló feladatokról, békefenntartási feladatokról, valamint a katonai erők válságkezeléskor való bevetéséről, beleértve a békekikényszerítési intézkedéseket, illetve a közös védelmi politikának az Európai Unióról szóló szerződés Lisszaboni Szerződés szerinti szövegváltozatának 42. cikk (2) bekezdése szerinti fokozatos lefektetéséről a szavazati jogot a szövetségi kancellár és a külügyminiszter egyetértésben gyakorolja.

(4) Ha az alkalmazandó határozat katonai egységek vagy személyek kiküldésének kötelezettségét rója Ausztriára, a (3) bekezdésnek megfelelő intézkedések csak annak kikötése mellett hagyhatók jóvá, hogy az alkotmányjog által a katonai egységeknek vagy személyeknek más országba való kiküldésére vonatkozó eljárás betartásra került.

23/K. cikk. (1) Szövetségi törvény rendelkezik a 23/E. cikk, 23/F. cikk (1), (2) és (4) bekezdésben foglalt intézkedések részletszabályairól a Nemzeti Tanács, illetve a Szövetségi Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvényben.

(2) A Nemzeti Tanács a 23/E. cikk, a 23/F. cikk (4) bekezdése, a 23/G. cikk és a 23/J. cikk (2) bekezdése szerinti hatásköreinek gyakorlását

átengedheti a főbizottságának. A Nemzeti Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvény lehetővé teszi, hogy a főbizottság állandó albizottságot válasszon, amelyre az 55. cikk (3) bekezdése megfelelően alkalmazandó. A főbizottság az 1. mondatban foglaltak alapján átadhatja hatásköreit az állandó albizottságának. Az ilyen hatáskör-átruházás bármikor teljesen vagy részben visszavonható. A főbizottság hatásköreinek a Nemzeti Tanács vagy állandó albizottsága részére történő átruházásáról Nemzeti Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvény rendelkezik jelen bekezdés 1., illetve a 2. mondatában foglaltak alapján.

(3) A Szövetségi Tanács 23/E. cikk, 23/F. cikk (4) bekezdés és a 23/G. cikk szerinti hatásköreinek átruházása a Szövetségi Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvény alapján az általa megválasztott bizottság részére történhet.

II. fejezet

A szövetségi törvényhozás

A) A Nemzeti Tanács

24. cikk. A szövetségi törvényhozást a Nemzeti Tanács a Szövetségi Tanáccsal együttesen gyakorolja.

25. cikk. (1) A Nemzeti Tanács székhelye a szövetségi főváros, Bécs.

(2) Kivételes körülmények fennállásakor a szövetségi kormány javaslata alapján a Szövetségi Elnök a Nemzeti Tanácsot összehívhatja a Szövetség területének más helységében is.

26. cikk. (1) A Nemzeti Tanácsot a Szövetség lakossága választja a választás napján 16. életévüket betöltött férfiak és nők egyenlő, közvetlen, titkos és egyéni választójoga alapján, az arányos választás alapelveinek megfelelően. A választási eljárás további részleteit szövetségi törvény szabályozza.

(2) A Szövetség területét térben zárt választókörzetekre osztják, amelyek határai nem metszhetik a tartományi határokat; ezeket a választókörzeteket további térben zárt regionális választókörzetekbe kell osztani. A képviselői helyek a választókörzet (választótestület) választásra jogosultjainak a legutóbbi népszámlálás eredménye szerint az adott választókörzetben állandó lakóhellyel rendelkező állampolgárok számához viszonyítottan – növelve ezt

azon állampolgárok számával, akiknek a népszámlálás napján nem a szövetség területén volt az állandó lakóhelyük, azonban az adott választóközrlet egy községében a választói nyilvántartásba bevezették őket – kerülnek elosztásra; hasonlóképpen kerülnek elosztásra az egyes választóközrletekhez rendelt képviselői helyek a regionális választóközrletekben. A nemzeti tanácsi választási szabályzat egy elkülönített vizsgálati eljárást határoz meg az egész Szövetség területére, amelynek eredményeképpen mind a jelölt pártok által a választóközrletekben megszerzett mandátumok kiegyenlítése, mind a még be nem töltött mandátumok felosztása az arányos választás elvei alapján történik. A választóknak más választási testületbe való beosztása nem lehetséges.

(3) A választás napja vasárnap vagy más általános munkaszüneti nap. Amennyiben olyan körülmények következnek be, melyek a választás megkezdését, lebonyolítását vagy befejezését akadályozzák, akkor a választói közösség a választást a következő napig meghosszabbíthatja, vagy elhalaszthatja.

(4) Választható minden férfi és nő, aki a határnapon osztrák állampolgársággal rendelkezik, és a választás napján a 18. életévét betöltötte.

(5) A választójogtól és a választhatóságtól csupán bírói ítélet alapján lehet bárkit is eltiltani.

(6) Azon személyek, akik előreláthatólag a választás napján nem tudják leadni szavazataikat például távollét, egészségügyi ok vagy külföldi tartózkodás miatt, jogosultak választójogukat mozgóurna segítségével gyakorolni, az akadályoztatás okára hivatkozással. A kérelmező személyazonosságát az ellenkező bizonyításáig igazoltnak kell tekinteni. A szavazásra jogosult az eskütétele során aláírásával igazolja, hogy szavazatát személyesen és bizalmasan adta le.

(7) A választási névjegyzékeket átruházott hatáskörben a községek állítják össze.

(8) A választási eljárás részletes szabályairól szövetségi törvény rendelkezik.

26/A. cikk. A jelöltet állító pártok tagjai részt vesznek a választó hatóságok tevékenységében, mint bizottsági tagok, szavazati joggal rendelkeznek, a szövetségi választási hatóságokban aktív és nyugalmazott bírók is helyet foglalnak; a bizottsági tagok számát a Nemzeti Tanács választási szabályzata állapítja meg. A nem bíró tagok kinevezése a jelöltet állító pártok ajánlásain alapul, amely arányos a Nemzeti Tanácsbeli

választáson megszerzett mandátumaikkal. A legutóbbi Nemzeti Tanácsbeli választáson részt vevő pártok nem jogosultak bizottsági tagok kinevezésére, azonban jogosultak a szövetségi választási hatóságba bizottsági tagok jelölésére.

27. cikk. (1) A Nemzeti Tanács törvényhozási ciklusa öt évig tart, első összeülése napjától számítva addig a napig, amíg az új Nemzeti Tanács összeül.

(2) Az újonnan megválasztott Nemzeti Tanácsot a szövetségi elnök hívja össze, legkésőbb a választást követő 30 napon belül. A szövetségi kormány úgy rendeli el a választást, hogy az újonnan megválasztott Nemzeti Tanács a törvényhozási ciklus öt évének lejártá napján össze tudjon ülni.

28. cikk. (1) A szövetségi elnök a Nemzeti Tanácsot évente rendes ülészsakra hívja össze, amely nem kezdődhet szeptember 15-e előtt, és nem tarthat tovább, mint az azt követő év július 15-e.

(2) A szövetségi elnök rendkívüli ülészsakra is összehívhatja a Nemzeti Tanácsot. Amennyiben a szövetségi kormány vagy a Nemzeti Tanács tagjainak egyharmada, illetve a Szövetségi Tanács kéri, a szövetségi elnök köteles a Nemzeti Tanácsot rendkívüli ülészsakra összehívni úgy, hogy a Nemzeti Tanács a kérelemnek a szövetségi elnökhöz való érkezésétől számított két héten belül összeüljön; az összehíváshoz nincs szükség ellenjegyzésre. A Nemzeti Tanács tagjai, illetve a Szövetségi Tanács indítványára történt rendkívüli ülészsak összehívásához nem szükséges a szövetségi kormány javaslata.

(3) A szövetségi elnök a Nemzeti Tanács határozata alapján a Nemzeti Tanács ülészsakait befejezettnek nyilvánítja.

(4) A Nemzeti Tanács ugyanazon törvényhozási időszakon belüli új ülészsakának megnyitásakor a munkálatok ott folytatódnak, ahol az utolsó ülészsak befejeztekor tartottak. Valamely ülészsak befejeztekor a Nemzeti Tanács egyes bizottságai megbízhatók munkájuk folytatásával. A törvényhozási időszak kezdetétől a Nemzeti Tanács részére benyújtott népi és állampolgári kezdeményezések a megválasztott új Nemzeti Tanács feladatkörébe tartoznak. A Nemzeti Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvény más feladatköröket illetően is így rendelkezhet.

(5) Az ülészsakon belül a Nemzeti Tanács elnöke hívja össze az egyes üléseket. Amennyiben valamely ülészsak alatt a Nemzeti Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvényben meghatározott számú képviselő vagy a szövetségi kormány kívánja, az elnök köteles összehívni az ülést úgy,

hogy a Nemzeti Tanács legkésőbb a kérelemnek az elnökhöz való beérkezésétől számított nyolc napon belül összeüljön. A részletszabályokat a Nemzeti Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvény tartalmazza, amelynek azt a határidőt is meg kell szabnia, amelyen belül a Nemzeti Tanácsnak össze kell ülnie.

(6) Amennyiben a Nemzeti Tanács választott elnökei hivataluk gyakorlásában akadályozva vannak vagy azok betöltésére képtelenek, a Nemzeti Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvény hozza meg a Nemzeti Tanács összehívásáról szóló különleges rendelkezéseket.

29. cikk. (1) A szövetségi elnök feloszthatja a Nemzeti Tanácsot, ezt azonban ugyanazon okból kifolyólag legfeljebb egyszer rendelheti el. Ez esetben a szövetségi kormány úgy köteles elrendelni az újraválasztást, hogy az újonnan megválasztott Nemzeti Tanács legkésőbb a felosztatást követő 100. napon össze tudjon ülni.

(2) A törvényhozási időszak lejárta előtt a Nemzeti Tanács egyszerű törvényel elhatározhatja saját felosztatását.

(3) A (2) bekezdés alapján bekövetkezett felosztatás után, valamint azon idő elteltével, amelyre a Nemzeti Tanácsot megválasztották, a törvényhozási időszak addig a napig tart, amelyen az újraválasztott Nemzeti Tanács összeül.

30. cikk. (1) A Nemzeti Tanács tagjai sorából elnököt, valamint másod- és harmadelnököt választ.

(2) A Nemzeti Tanács ügyei külön szövetségi törvény alapján intézendők. A Nemzeti Tanács ügyrendjéről rendelkező szövetségi törvény csak a tagok legalább felének jelenlétében és a leadott szavazatok kétharmados többségével fogadható el.

(3) A parlamenti feladatok támogatására és a szövetségi törvényhozási szervek területéhez tartozó igazgatási ügyek, valamint az Osztrák Köztársaság európai parlamenti képviselőit érintő hasonló feladatok és igazgatási ügyek ellátására a parlamenti iroda hivatott, amely a Nemzeti Tanács elnökének van alárendelve. A Szövetségi Tanács hatáskörében a parlamenti iroda belső szervezete a Szövetségi Tanács elnökével egyetértésben kerül szabályozásra, akit a jelen törvény alapján a Szövetségi Tanácsra ruházott feladatok ellátása során megillet az utasítási jog is.

(4) A Nemzeti Tanács elnökét megilleti a parlamenti iroda alkalmazottainak kinevezési joga, valamint ezen alkalmazottak személyzeti ügyeivel kapcsolatos valamennyi jogosultság.

(5) A Nemzeti Tanács elnöke parlamenti feladatok ellátása céljából a

parlamenti klubokhoz szolgálattételre kirendelheti a parlamenti iroda alkalmazottait.

(6) A jelen cikk alapján a Nemzeti Tanács elnökét terhelő igazgatási feladatok ellátása során ő a legfelsőbb igazgatási szerv, és a fenti jogosultságokat egyedül gyakorolja. A Nemzeti Tanács elnökét csak annyiban illeti meg a rendeletkibocsátás joga, amennyiben azok kizárólag a jelen cikkben szabályozott igazgatási ügyeket érintik.

31. cikk. A Nemzeti Tanács határozatához a tagok legalább egyharmadának jelenléte és a leadott szavazatok abszolút többsége szükséges, amennyiben a jelen törvény másként nem rendelkezik, vagy a Nemzeti Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvény egyes esetekre nézve nem állapít meg mást.

32. cikk. (1) A Nemzeti Tanács ülései nyilvánosak.

(2) A nyilvánosság kizárható, amennyiben azt az elnök, illetve a Nemzeti Tanács ügyrendjéről szóló szövetségi törvényben meghatározott számú képviselő kívánja, s azt a Nemzeti Tanács a hallgatóság eltávolítása után elhatározza.

33. cikk. A Nemzeti Tanács nyilvános ülésein, valamint bizottságaiban folyó tárgyalásokról szóló valóság-hű jelentések minden felelősség alól mentesek.

„Lapozz bele!” módban ezek az oldalak nem érhetőek el.
Kérjük, vásárolja meg a teljes elektronikus könyvet [weboldalunkon](#).

This page is not available in preview mode.
Should you wish to access the complete text, please purchase the full version
of this e-book at [our webpage](#).

Table of Contents

[Előszó](#)

[Ausztria](#)

[Az Osztrák Köztársaság szövetségi alkotmánytörvénye](#)

[Belgium](#)

[A Belga Királyság Alkotmánya](#)

[Bulgária](#)

[A Bolgár Köztársaság alkotmánya](#)

[Ciprus](#)

[Ciprus Alkotmánya](#)

[Csehország](#)

[A Cseh Köztársaság Alkotmánya](#)

[Dánia](#)

[A Dán Királyság Alkotmánya](#)

[Egyesült Királyság](#)

[Magna Charta Libertatum \(A nagy szabadságlevél\) \(1215\)](#)

[The Petition of Right \(A Jogok Kérvénye\) \(1628\)](#)

[Habeas Corpus Act \(1679\)](#)

[Bill of Rights \(A Jogok Törvénye\) \(1689\)](#)

[Act of Settlement \(Trónöröklési Törvény\) \(1701\)](#)

[The Parliament Act \(Törvény a Parlamentről\) \(1911\)](#)

[The Parliament Act \(Törvény a Parlamentről\) \(1949\)](#)

[Statute of Westminster \(Westminsteri Statútum\) \(1931\)](#)

[Human Rights Act \(Emberi Jogi Törvény\) \(1989\)](#)

[Devolution Acts \(Devolúciós törvények\)](#)

[Courts Act \(Bírósági törvény\) \(2003\)](#)

[Constitutional Reform Act \(Alkotmányreform törvény\) \(2005\)](#)

[Észtország](#)

[Az Észt Köztársaság Alkotmánya](#)

[Finnország](#)

[Finnország Alkotmánya](#)

[Franciaország](#)

[Az 1958. évi október 4-i Alkotmány](#)

[Görögország](#)

[Görögország Alkotmánya](#)

Hollandia

A Holland Királyság Alkotmánya

Horvátország

A Horvát Köztársaság Alkotmánya

Írország

Írország Alkotmánya

Lengyelország

A Lengyel Köztársaság Alkotmánya

Lettország

A Lett Köztársaság Alkotmánya

Litvánia

A Litván Köztársaság Alkotmánya

Luxemburg

Luxemburg Nagyhercegség Alkotmánya

Magyarország

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Málta

Málta Alkotmánya

Németország

A Német Szövetségi Köztársaság alaptörvénye

Olaszország

Az Olasz Köztársaság Alkotmánya

Portugália

A Portugál Köztársaság Alkotmánya

Románia

Románia Alkotmánya

Spanyolország

Spanyolország Alkotmánya

Svédország

A Svéd Királyság Alkotmánya

Szlovákia

A Szlovák Köztársaság Alkotmánya

Szlovénia

A Szlovén Köztársaság Alkotmánya